

Regeringens proposition

1984/85: 13

om ändring i brottsskadelagen (1978: 413);

beslutad den 20 september 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

STEN WICKBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

När brottsskadeersättning betalas ut skall fr.o.m. den 1 januari 1985 något självriskbelopp inte avräknas, om det finns särskilda skäl att underlåta ett sådant avdrag.

Förslag till

Lag om ändring i brottsskadelagen (1978: 413)

Häri genom föreskrivs att 10 § brottsskadelagen (1978:413) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Förelagen lydelse

10 §

Vid personskada och vid sakskada eller ren förmögenhetsskada avräknas ett självriskbelopp. Beloppet fastställs av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer och beräknas med ledning av de lägsta självriskbelopp som tillämpas här i landet vid konsumentförsäkring som innefattar skydd mot skada till följd av brott.

Första stycket gäller ej i fråga om skada till följd av brott av någon som avses i 3 §, om brottet har begåtts på eller i närheten av anstalt eller annan plats där han var omhändertagen eller fick vård eller om i övrigt särskilda skäl föreligger.

Första stycket gäller ej i fråga om skada till följd av brott av någon som avses i 3 §, om brottet har begåtts på eller i närheten av anstalt eller annan plats där han var omhändertagen eller fick vård. Första stycket gäller ej heller, om det i övrigt finns särskilda skäl att inte avräkna något självriskbelopp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-09-20

Närvarande: statsrådet I. Carlsson, ordförande, och statsråden Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Wickbom

Proposition om ändring i brottskadelagen (1978: 413)

Föredraganden

Den som tillfogas skada genom brott kan under vissa förutsättningar få ersättning av statsmedel (brottskadeersättning). Bestämmelser om denna ersättning finns i brottskadelagen (1978:413).

Enligt 10 § brottskadelagen skall vid utbetalning av brottskadeersättning för personskada eller för sakskada eller ren förmögenhetsskada avräknas ett självriskbelopp. Detta gäller dock ej i fråga om skada till följd av brott av någon som var intagen i kriminalvårdsanstalt e.d., om brottet har begåtts på eller i närheten av en anstalt eller annan plats där han var omhändertagen eller fick vård eller om i övrigt särskilda skäl föreligger.

Ansökningar om brottskadeersättning prövas fr.o.m. den 1 oktober 1978 av brottskadenämnden. I skrivelse den 20 juni 1984 till regeringen har nämnden hemställt att en möjlighet införs att i speciella fall underlåta att avräkna ett självriskbelopp även i andra fall än då skada till följd av brott har tillfogats av någon som var intagen på kriminalvårdsanstalt e.d. Till stöd för denna hemställan har nämnden anfört följande.

Under de år brottskadenämnden fungerat har det . . . visat sig att det i vissa speciella undantagsfall förelegat ett behov av att kunna underlåta att avräkna självriskbelopp även i de fall där en sådan möjlighet nu saknas. Vid vissa våldtäktsfall t.ex. har det för den sökande förefallit stötande att nämnden gjort ett avdrag för självrisk. Nämnden har i de flesta av dessa fall funnit sökandens reaktion naturlig. Vissa andra speciella personskadefall kan också tänkas. I ett fall fick en moder ersättning för visst psykiskt lidande efter det att hon bevittnat hur hennes son dräptes. Modern tog mycket illa upp att brottskadenämnden från ersättningen avräknade ett självriskbelopp ("skall jag bära självrisk för att min son dödas?"). Även beträffande skadeersättning enligt 4 § brottskadelagen kan i vissa fall situationer uppstå då det kan te sig stötande att en statlig självrisk räknas av. 4 § syftar enligt brottskadelagens förarbeten till att öppna en möjlighet

till ersättning åt personer som lever under blygsamma ekonomiska förhållanden och som drabbats av en kännbar skada. Bestämmelsen har således en mycket stark social karaktär, vilket gör att det ibland kunde vara rimligt att underlåta att göra självriskavdrag. Nämnas kan att brottsskadeutredningen i sitt förslag till brottsskadelag (SOU 1977:36 s. 8) föreslog att vid skada som avsågs i 4 § brottsskadelagen överhuvudtaget inget självriskavdrag skulle göras.

— — —
Med den restriktiva inställning brottsskadenämnden hittills intagit i fråga om möjligheten att underlåta att göra självriskavdrag torde man kunna utgå från att en bestämmelse av sådant innehåll inte skulle leda till någon nämnvärd belastning för statskassan.

För min del anser jag att brottsskadenämnden har visat övertygande skäl för att ett självriskbelopp inte skall avräknas i något fall då det finns särskilda skäl mot ett sådant avdrag. Jag förordar därför att 10 § brottsskadelagen ändras så att något självriskbelopp inte behöver avräknas i dessa fall. Som nämnden har anfört torde denna ändring få endast marginella effekter från kostnadssynpunkt. Jag har i ärendet särskilt samrått med myndigheter vars verksamhet har anknytning till den aktuella frågan.

Lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 1985. Den bör kunna tillämpas i alla ärenden som avgörs efter denna tidpunkt, även om ansökningsen om brottsskadeersättning har kommit in till brottsskadenämnden dessförinnan.

2 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i brottsskadelagen (1978:413).

3 Hemställen

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta lagförslaget.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.